

Avfall – tillsynen och det strategiska arbetet år 2018

Delad glädje är dubbel glädje!

Miljöförvaltningen
Plan och miljö

Fleminggatan 4
Box 8136
Telefon 08-508 28 862
Växel 08-508 28 800
Fax 08-508 28 808
nanna.spett@stockholm.se
stockholm.se

Nanna Spett, Kerstin Spångberg, Christina Berglund och Victoria Beckman

Maj 2019

Innehåll

Avfall.....	4
Allmänt om avfallshantering	4
Tillsyn av avfallsanläggningar	5
Allmänt om tillsynen	6
Bastillsyn av avfallsföretagen.....	6
Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen	9
Effektindikatorn.....	9
Sammanfattande bedömning	10
Övrig tillsyn.....	10
Rivningstillsyn.....	10
Tillsyn av mobiltelefonsreparatörer	13
Transportörer och mäklare av avfall.....	12
Nedskräpning	13
Strategiskt arbete	13
Remissarbete	14

Bilaga 1 Miljöarbetet hos avfallsföretagen och

miljöförvaltningens tillsyn.....	15
Miljöstationer	15
Återvinningscentraler	16
Centrumanläggningar.....	16
Hantering av metallsrot och skrotbilar	18
Hantering av returpapper och returplast	20
Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall.....	22
Mellanlagring och behandling av elavfall	23
Masshantering.....	24
Hantering av avfall från gaturenhållning	25
Komposteringsanläggningar	27
Lager för farligt avfall.....	28

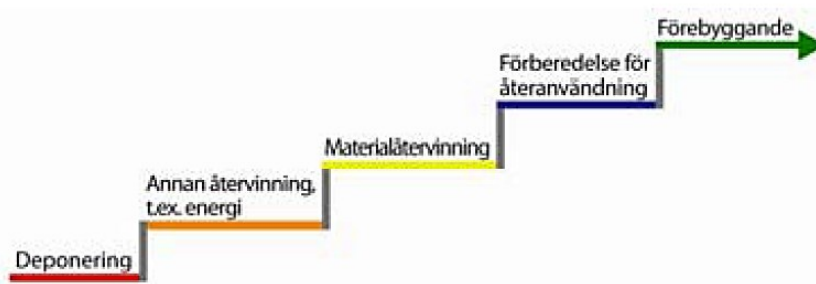
Avfall

Denna rapport redovisar avdelningen Plan och miljöns arbete med området avfall under 2018. Området omfattar tillsynen av verksamheter som sorterar, behandlar, lagrar eller på annat sätt hanterar icke-farligt avfall och farligt avfall och som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Avdelningens arbete med avfall omfattar också tillsyn av annan avfallshantering, t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes transporter, producentansvar och nedskräpning. Information och strategiskt arbete ingår i arbetet. Även hälsoskyddsavdelningen arbetar med avfallsområdet, bl.a. med frågor gällande hushållsavfall.

Allmänt om avfallshantering

En bra avfallshantering är betydelsefull för människors hälsa och miljön. En bra avfallshantering innebär att avfallet hanteras med minimerad risk för okontrollerad spridning av farliga ämnen och att avfallet utnyttjas så effektivt som möjligt enligt avfallshierarkin. Avfallshierarkin är en, för EU gemensam, prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall. Avfallstrappan är sedan augusti 2016 implementerad i det nya 15 kap. miljöbalken.

Avfallshierarkins fem steg är:

1. Förebyggande
2. Förberedelse för återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Annan återvinning, till exempel energiåtervinning
5. Deponering

Enligt hierarkin ska avfall i första hand förebyggas. Det betyder att avfallsmängderna ska minska liksom avfallets innehåll av farliga ämnen. Är det inte möjligt att minska mängden ska avfallet förberedas för återanvändning, materialåtervinnas eller energiåtervinnas. I sista hand ska det läggas på deponi.

Att minska innehållet av farliga ämnen i varor och produkter är viktigt. Miljöförvaltningens bedömning är att så länge varor/produkter innehåller farliga ämnen kommer alltid hanteringen av avfall att innebära spridning av farliga ämnen till miljön även om den med olika metoder och stor försiktighet kan minimeras. Innehållet av farliga ämnen kan också försvåra eller göra det omöjligt att materialåtervinna avfallet.

Avfallshantering kan medföra långväga transporter, utsläpp till dagvatten- och avloppssystem, mark och luft samt orsaka dålig lukt, buller, damning och oro hos närboende. En dålig avfallshantering kan också medföra att farliga ämnen hamnar i återvunnet material eller exporteras illegalt. För en effektiv avfallshantering krävs det att det finns lämplig mark relativt centralt och inte alltför långt bort från avfallslämnarna eller från de som kan använda det återvunna materialet. Här finns en konflikt mellan avfallshandlingens behov av plats och utrymme och stadens behov av mark för bostadsområden som inte störs av buller, transporter och verksamheter som förfular.

Tillsyn av avfallsanläggningar

Det fanns, under 2018, 15 anläggningar med tillstånd. Dessa var:

- Lunda Kretsloppsanläggning
- Lantz Järn & Metall
- Suez Högdalen Återvinningsanläggning
- Stena Recycling AB
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Lunda
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Västberga
- Östberga återvinningscentral (ÅVC)
- Lövsta ÅVC
- Bromma ÅVC
- Vantör ÅVC
- Vanadisberget ÅVC
- Eko-Service Skandinavien AB
- Allåtervinning
- Sweden Recycling AB
- Kompostanläggning Fisksjöäng

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden är under prövning. Därutöver fanns det drygt 60 anmälningspliktiga avfallshanterare med fast årlig tillsynsavgift.

Högdalens förbränningsanläggning bränner stora mängder avfall men tillhör, i förvaltningens tillsynsarbete, inte avfallsområdet eftersom anläggningen är klassad som en energianläggning. Inte heller Stena Recycling i Louddens oljehamn, som tar emot avfalls-

olja och oljeemulsioner, tillhör avfallsområdet utan området ”Olje-
hamnen”.

Allmänt om tillsynen

Tillsynen av avfallsanläggningarna består bl.a. av att

- kontrollera regelefterlevnad i allmänhet
- kontrollera uppfyllande av villkor i tillstånd
- kontrollera företagens förmåga att kontrollera sin egen verksamhet (egenkontroll)
- påtala och kräva åtgärder av brister, både administrativa och praktiska
- uppmuntra pågående miljöarbete och tålmodigt driva på utvecklingen
- bekräfta de ansträngningar som görs
- informera om regler, miljörelaterade frågor och sprida goda exempel

Alla tillståndspliktiga verksamheter betalar årlig avgift liksom de flesta anmälningspliktiga verksamheterna. Alla verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på två persondagar eller mer ska besökas minst en gång varje år. Verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på en persondag eller mindre ska besökas minst vart tredje år. Det beror på att tillsynen omfattar mer än själva besöket som t.ex. granskning av miljörapporter, hantering av klagomål och anmälningar av förändringar och på att ett tillsynsbesök oftast tar mer än en persondag i anspråk.

Bastillsyn av avfallsföretagen

Basen i tillsynen utgörs av att kontrollera efterlevnaden av villkor i tillstånd och egenkontrollen hos företagen. Till grundläggande frågor hör bl. a:

- vilka kemikalier som används och att företagen har aktuella /uppdaterade kemikalieförteckningar
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet
- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument
- arbetet med energi- och transportfrågor

Förutsättningarna för verksamheterna skiljer sig åt. Avfallsföretagen hanterar olika typer av avfall. En del bedriver verksamheten inomhus medan andra bedriver den utomhus, en del företag hanterar

små mängder avfall och andra har en mer omfattande hantering o.s.v. Därför har förvaltningen valt att beskriva företagens miljöarbete och förvaltningens tillsyn uppdelat på grupper av företag som har snarlik verksamhet, se bilaga 1. Nedan görs dock ett försök att ge en generell bild av hur de olika tillsynsaspekterna hanteras hos avfallsföretagen.

Villkorsefterlevnad

Tillsynen under 2018 har visat att inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd. Suez återvinningsanläggning i Högdalen har dock problem med att hitta en effektiv åtgärd för att minska dammspridningen.

Kemikalier

Enligt egenkontrollförordningen (1998:901) ska verksamheter förteckna de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen ska omfatta:

1. produktens namn,
2. omfattning och användning,
3. information om hälso- och miljöskadlighet, samt
4. produktens klassificering

Avfallsföretagen hanterar generellt inte så många olika kemikalier. De stora mängderna utgörs framförallt av diesel. I övrigt kan det handla om t.ex. färg för reparation av containrar, smörjoljor, hydrauloljor och liknande. Oftast granskar miljöförvaltningen förteckningarna i samband med tillsynsbesöken. De krav miljöförvaltningen ställer är t.ex. att man ska upprätta kemikalieförteckningar om man inte gjort det, uppdatera dem så att de stämmer med den aktuella kemikalieanvändningen och komplettera med uppgifter som saknas. Miljöförvaltningen diskuterar också möjligheterna att byta ut sådana kemikalier som innehåller farliga ämnen till mindre farliga. 2018 hade alla de tillståndspliktiga avfallsföretagen som förbrukar kemikalier kemikalieförteckningar liksom de flesta anmälningspliktiga som förbrukar kemikalier.

Förvaring av kemikalier och farligt avfall

Miljöförvaltningens krav är att kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att det inte finns risk för utsläpp till dag- eller spillvattenbrunnar eller till mark. Miljöförvaltningen kontrollerar också att eventuella cisterner besiktigas med de intervall lagstiftningen anger genom att begära kopia på utförda kontroller.

Förorening av dagvatten

Verksamhet utomhus ökar risken att förorena dagvattnet. Risken kan minskas genom att man t.ex. nederbördsskyddar olika avfalls-

fraktioner, sopar gårdsplaner/körytor regelbundet och har tillgång till tättslutande lock som kan läggas över dagvattenbrunnarna i händelse av oavsiktliga utsläpp. Förvaltningen kan notera att utvecklingen går mot mer nederbördsskyddad verksamhet. Allåtervinningsmottagningar av metallskrot i Högdalen och Bromma bedrivs inomhus. Detta gäller även för Roslagstulls Återbruk, Sweden Recyclings mellanlager för farligt avfall och NCC:s byggavfalls-sortering i Akalla.

Nya återvinningscentraler byggs numera med tak över containrarna och nya mellanlager för elavfall lokaliseras inomhus. Förvaltningen ser det som ett resultat av att dagvattenfrågan varit i fokus de senaste åren. De företag som fortfarande har utomhusverksamhet och riskerar att förorena dagvattnet arbetar med att nederbördsskydda de delar av verksamheten som har störst påverkan och som någorlunda lätt går att skydda samt med att rena och provta dagvattnet.

Vid utgången av år 2018 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning Spånga, Svensk Freonåtervinning, Suez Högdalen, återvinningscentralerna i Sättra, Högdalen, Bromma och Lövsta rening av sitt dagvatten. Miljöförvaltningen tar del av provtagningsresultaten. Vidtagna åtgärder har inneburit en minskad belastning på dagvattnet. Det är dock svårt att provta dagvatten eftersom provtagningen måste ske vid nederbörd och föroreningsinnehållet kan variera beroende på hur länge det regnat och på vilken verksamhet som pågår vid provtagningstillfället. Efter några års provtagningar får man ändå en ganska rättvisande bild av hur verksamheten påverkar dagvattnet.

Det har visat sig svårt för en del av företagen att nå de halter som anges som riktvärden i tillstånden eller som är önskvärda utifrån vilken recipient vattnet leds till. Allåtervinning har, till sin anläggning i Ulvsunda, installerat ett kompletterande reningssteg. Även Lantz Järn & Metall har installerat ytterligare reningsutrustning i två punkter på sitt dagvattennät. Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) håller på att färdigställa dagvattenutredningen för återvinningscentralerna.

Med de förbättringsåtgärder som vidtagits har metallhalterna sjunkit. Förekomsten av organiska ämnen som t.ex. PFAS-ämnen har börjat diskuteras och det kan medföra att ytterligare reningssteg kan komma att behövas.

Sortering och vidare behandling

Avfallsföretagen arbetar med sådant som blivit avfall, med att se till så att avfall som innehåller farliga ämnen tas ur kretsloppet, med att resterande mängd material- eller energiåtervinns och att så lite som möjligt deponeras. De flesta har små möjligheter att styra mot mer förebyggande av avfall eller mot förberedelse för återanvändning. Miljöförvaltningen för dock en dialog med en del av verksamheterna för att hitta möjligheter till en ökad resurshushållning. SVOA arbetar aktivt för att, ur det grovavfall hushållen lämnar, öka materialåtervinningen och att gynna återbruk.

När farligt avfall lämnas över till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige har både den som lämnar avfallet och den som tar emot avfallet (kan vara transportören) ett ansvar att upprätta ett transportdokument. Transportdokumentet ska innehålla uppgifter om avfallsslag, mängd, lämnare och mottagare. Miljöförvaltningen har vid tillsynen 2018 konstaterat att rutinerna för transportdokument oftast fungerar när det gäller avfallsföretagen. Brister påtalas.

Energi och transport

Energianvändningen hos avfallsföretagen utgörs av belysning, uppvärmning, drift av datorer och arbetsmaskiner i hallar och på kontor. Hallar och liknande för sortering och mellanlagring är ofta ouppvärmda. Kontorsutrymmena är genomgående små. Energifrågan hos avfallsföretagen handlar därför framförallt om transporter, en aspekt som miljöförvaltningen lyfter i samband med tillsynen. De större företagen arbetar med logistiken för att få ner antalet transporter, och det kan även handla om Ecodrive-kurser för chaufförer samt valet av miljöklassade fordon. Under 2018 har förvaltningen inte specifikt arbetat med den frågan i tillsynen av avfallsföretagen.

Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen

Utöver bastillsynens frågeställningar bedriver miljöförvaltningen tillsyn av frågor som kan vara aktuella endast för vissa företag. Det kan handla om störningar till omgivningen i form av nedskräpning, buller och damning, efterlevnaden av föreskrifter för förbehandling av elavfall o.s.v.

Effektindikatorn

Effektindikatorn, i den del som gäller tillsyn av avfallsanläggningar, är ”antalet befogade klagomål” och målet är 0. De flesta företagen ligger i industriområden och det inkommer få klagomål på störningar. Skogskyrkogården har haft ett klagomål i maj 2018 på damm och lukt från sin kompostanläggning. Anläggningen i Lunda har haft ett klagomål gällande nedskräpning under året. I övrigt har det inte framförts några klagomål på avfallsanläggningarna.

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen kan konstatera att avfallsföretagen förbättrar sitt miljöarbete från år till år. Skillnaderna från det ena året till det andra kan vara små men om man tittar på en längre tidsperiod så kan man konstatera att det är stora skillnader idag mot för t.ex. tio år sedan. Egenkontrollen är bättre och det finns en annan medvetenhet om miljöbalken och de krav som följer av den. Det finns också ett annat engagemang i miljöfrågorna. Dagvattenfrågan har blivit en viktig tillsynsaspekt. Avfallstrappan tas upp i tillsynen.

Vilka miljöfrågor som kommer vara viktiga i den framtida tillsynen är svårt att förutse. Det händer mycket inom avfallsområdet och nya lagkrav kommer ge nya frågor att lyfta vid tillsynen.

Övrig tillsyn

Till övrig tillsyn hör tillsyn som riktar sig till andra aktörer som hanterar avfall men som inte har som sin huvudsakliga sysselsättning att hantera avfall. Dit hör t.ex. tillsynen av avfallshanteringen i samband med rivningar, tillsyn av avfallstransportörer, snöhantering och tillsyn inom ett geografiskt område.

Rivningstillsyn

I rivningssektorn uppstår stora mängder farligt avfall och avfall som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Miljöförvaltningen arbetar därför med tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivning. I tillsynen ingår också att hantera de klagomål som framförs från människor i omgivningen. Det kan t.ex. gälla störningar som avser buller eller damning. Tillsynen uppskattas av de etablerade verksamhetsutövarna eftersom de anser sig verka i en bransch som stundtals drar till sig mindre seriösa aktörer.

Miljöförvaltningen får kännedom om rivningsobjekt genom stadsbyggnadskontorets diarium, som förvaltningen har tillgång till, där rivningslov diarieförs. 2018 startade miljöförvaltningen 16 tillsynsändanden som gäller rivningar. I rivningstillsynen ingår normalt ett platsbesök på rivningsplatsen där miljöförvaltningen framförallt kontrollerar sorteringen av olika avfallsfraktioner, vilka transportörer och mottagare som anlitas samt att transportdokument upprättas. När rivningen är genomförd begär miljöförvaltningen in en slutredovisning av hur alla avfallsfraktioner tagits omhand. Slutredovisningar sker löpande och sällan samma år som rivningen startar eftersom byggprojekt kan pågå under flera år. Sorteringen är överlag bra även om det är önskvärt att flera fraktioner, exempelvis gips och planglas, ska sorteras ut från övrigt avfall.

Under 2018 har rivningstillsynen även riktats mot byggherrar i ett speciellt projekt. I projektet har miljöförvaltningen besökt 13 byggherrar som är verksamma i staden med rivningsprojekt. Syftet med projektet har varit att ta reda på hur de olika företagen arbetar i sina rivningsprojekt samt att informera om ansvaret för att rivningen följer miljöbalkens regler.

Sortering

En bra sortering möjliggör inte bara utsortering av farligt avfall utan genererar större mängder material som kan återanvändas och materialåtervinnas. Detta i sin tur resulterar i en mindre mängd avfall till deponi. Miljöförvaltningen har vid tillsynen fått uppfattningen att det sällan förekommer direkta felsorteringar med undantag för elavfall som ibland hanteras som metall. Det finns dock potential för att öka andelen som sorteras ut för materialåtervinning. Exempelvis utgör gips och glas idag en deponifraktion och plast sorteras oftast som brännbart. När det gäller glas och gips så finns det möjligheter men nyttan med återvinning måste sättas i relation till de transporter som detta skulle medföra eftersom det inte finns så många mottagare av denna fraktion. Får en rivning större mängder gips eller glas så är det lättare att kräva att det materialåtervinns. Plast kan vara en svår fraktion när det gäller materialåtervinning. Dels kan den innehålla flera olika plastsorter och även olika miljöstörande ämnen. Tekniken finns inte idag för att materialåtervinna allt och miljöstörande ämnen ska inte överföras till nya plastmaterial.

Uppmärkt vägg i byggnad som ska rivas.

Utsortering för återbruk förekommer i vissa rivningsprojekt. Trots miljöförvaltningens uppmuntran om ett ökat återbruk hävdar verksamhetsutövarna att efterfrågan på begagnade byggprodukter på

marknaden är liten, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Förvaltningen fortsätter dock att lyfta frågan i tillsynen. Minskning av avfall är det viktigaste steget i avfallstrappan och förvaltningen anser att verksamhetsutövarna åtminstone ska ha övervägt möjligheterna.

Transport och dokumentation

För att yrkesmässigt få transportera avfall krävs det att man har tillstånd från länsstyrelsen. Vid platsbesöken kontrollerar miljöförvaltningen att endast transportörer med tillstånd för transport av avfall anlitas. Tillsynen under 2018 har inte upptäckt otillåtna avfallstransporter från rivningsplatserna. När en verksamhetsutövare lämnar över farligt avfall för borttransport på väg ska transportdokument upprättas. Rutinen för transportdokument kan någon gång brista men åtgärdas efter uppmaning från miljöförvaltningen. Ofta har rivningsentreprenören digitala system för att kontrollera vilka avfallsfraktioner som skickas iväg och vem som hämtar avfallet.

Uppföljning av slutredovisningar

Innan rivning ska en miljöinventering utföras. Inventeringen klargör vilka avfallsslag och avfallsmängder som rivningen av byggnaden kommer ge upphov till. Efter avslutad rivning granskar miljöförvaltningen mottagningskvitton från avfallsanläggningarna för att kontrollera att avfallet tagits omhand av godkänd mottagare, samt att de mängder som är upptagna i inventeringen överensstämmer med de omhändertagna.

Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Det beror dels på att olika produkter slås ihop till en avfallskategori på rivningsplatsen, t.ex. att olika elprodukter läggs ihop i en container, och dels på att avfallet stundtals klassas om hos mottagaranläggningen. Miljöförvaltningen har under 2018 inte funnit att farligt avfall blandats med icke-farligt avfall eller lämnats till en mottagare som inte får ta emot farligt avfall. Här bör tilläggas att förvaltningen inte kan följa avfallet längre än till en mottagare som har anmält eller har tillstånd för sin verksamhet.

Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrollerar inte miljöförvaltningen. Förvaltningen har uppmanat användning av Sveriges Byggindustriers blankettmallar för inventering och slutredovisning för att förvaltningen bedömer att detta skulle underlätta uppföljningen. Dock ser förvaltningen att de olika

aktörerna i rivningsprojekt fortsätter använda sina egna, upparbetade mallar.

Tillsyn av mobiltelefonsreparatörer

Miljöförvaltningen har besökt inlämningsställen för reparation av trasiga mobiltelefoner. Syftet har varit att kontrollera avfallshandlingen och om företagen exporterar avfall. Inga större brister har framkommit.

Transportörer och mäklare av avfall

För att avfall ska hanteras på ett säkert sätt har kommunerna ensamrätt att transportera hushållsavfall. Det gäller såväl vanliga soppåsen som grovavfall från hushållen. Internettjänsten Tiptapp förmedlar transporter av hushållens grovavfall till transportörer som inte är upphandlade av kommunen. Miljöförvaltningen har 2018 förbjudit Tiptapp AB att förmedla transport av hushållsavfall till någon annan än de entreprenörer som är upphandlade av kommunens renhållare. Beslutet är överklagat men länsstyrelsen har ännu inte avgjort ärendet.

Sannolikt finns det fler transportörer som hämtar hushållens grovavfall utan att vara upphandlade av kommunen. Miljöförvaltningen kommer därför att rikta information till avfallstransportörer om gällande regler.

Nedskräpning

15 ärenden gällande nedskräpning har registrerats 2018.

Strategiskt arbete

Utöver direkt tillsynsarbete gentemot avfallshanterarna, rivningsprojekten och andra som hanterar avfall, som till största del finansieras genom avgifter, arbetar miljöförvaltningen varje år med olika miljöfrågor som är mer strategiska. Valet av strategiska frågor gör förvaltningen utifrån behov som visat sig i samband med tillsyner, frågor som förvaltningen noterat vid kontakter med andra kommuner, tillsynsvägledande myndigheter eller aktörer inom avfallsområdet.

Det går inte alltid att dra en skarp gräns mellan tillsyn och det strategiska arbetet eftersom tillsyn kan ingå som en komponent i det strategiska arbetet och vice versa. Inom tiden för arbete med avfall ryms också arbete med dagvattenfrågor. En del avfallshandling sker utomhus och påverkar dagvattnet vilket gör det naturligt att arbeta med frågan. Det strategiska arbetet har under år 2018 bestått i att förvaltningen fortsatt att arbeta med de frågor som var aktuella under föregående år:

- Bällstaågruppen, och de verksamhetsutövare som finns inom tillrinningsområdet
- Åtgärder för dagvatten från befintlig miljöfarlig verksamhet
- Deltagande i förvaltningens arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram

Förvaltningen har också deltagit i Naturvårdsverkets arbete med ett system för avfallsstatistik och spårning av farligt avfall.

Remissarbete

Under 2018 har Plan och miljö besvarat två remisser inom avfallsområdet. Dessa har gällt Naturvårdsverkets förslag till nya föreskrifter för hantering och lagring av elavfall och kommunstyrelsens motion om att förbättra återvinningen av elektronik.

Bilaga 1

Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn

Miljöstationer

I Stockholm finns 15 fasta miljöstationer där hushållen kan lämna sitt farliga avfall. Miljöstationerna är placerade på vissa bensinstationer i staden och får tillsynsbesök i genomsnitt vartannat år. 2018 besöktes hälften av stationerna.

Miljöförvaltningen har sett att miljöstationerna överlag är välskötta och eventuella avvikelser rapporteras till Stockholm Vatten och Avfall. Den nya obemannade, automatiska miljöstationen för farligt avfall har fungerat väl.

Den mobila miljöstationen kör enligt en bestämd turlista i staden. Den har insamling både i innerstaden och i ytterstaden med besök fyra gånger per år. Den mobila miljöstationen är ett bra komplement för att göra insamlingen mer tillgänglig för hushållen.

Stockholm Vatten och Avfall samlar även in kosmetiskt avfall från hushållen via 12 butiker inom butikskedjan Kicks.

Återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan privatpersoner lämna grovavfall, förpackningar och farligt avfall. Det finns idag sju centraler.

- Återvinningscentral (ÅVC) Östberga
- ÅVC Lövsta
- ÅVC Bromma
- ÅVC Vantör
- ÅVC Sättra samt
- ÅVC Trädgård (endast trädgårdsavfall)
- Roslagstulls återbruk

ÅVC Östberga

Återvinningscentralerna i Stockholm har besökts under 2018 och fungerar väl. Glädjande är att andelen varor som tas emot för återbruk har ökat. Då detaljplanearbete pågår i Högdalens industriområde rörande bl.a. Svenska Kraftnät kan ÅVC Vantör komma att behöva söka nytt tillstånd för sin verksamhet.

Roslagstulls Återbruk är en typ av återvinningscentral med större fokus på återbruk men tar även emot de vanligaste avfallslagen. Riskerna för omgivningsstörningar är små då anläggningen är inrymd i ett bergtrum. Stockholm Vatten och Avfall har även en mobil pop up-anläggning för återbruk.

Centrumanläggningar

Det finns 16 anmälda stora centrumanläggningar som mellanlagrar och omhändertar avfall och farligt avfall som uppstår i butiker och kontor i gallerior. Dessa anläggningar är Farsta centrum, Gallerian, Globen City, Hötorgscity, NK, Liljeholmsgallerian, Bromma Blocks, Sturegallerian, MOOD-huset, Centralstationen, Kista Galleria, Skärholmen centrum, Vällingby centrum, Ringen, Västermalm, och PUB-huset. Utöver dessa finns två mindre centrumanläggningar, Fältöversten och Hagsätra, som också får regelbundna besök av miljöförvaltningen. Centrumanläggningarna använder sig av olika avfallsentreprenörer (Ragn-Sells, SUEZ, L&T, Logistikbolaget och Stena Recycling) som sköter avfallshanteringen och ibland även logistik med inkommande gods till centrumet.

Centrumanläggningarna genererar stora mängder avfall i form av förpackningsmaterial som sorteras i olika fraktioner. Lagringen sker oftast i centrumets lastfar vid någon lastkaj eller i små rum, där uppmärkta containrar och behållare finns för olika avfallslag. Vanligtvis sorterar butiks och restaurangpersonal själva sitt avfall i de olika kärlen.

Insamlade ljuskällor.

Endast ett fåtal av restaurangerna i centrumanläggningarna sorterar ut biologiskt avfall (matavfall). Miljöförvaltningen avvaktar bättre lagstöd för att kunna kräva utsortering av matavfall. Även butikernas utsortering av plast kan bli bättre och inte kastas i brännbar fraktion. Enligt anlitade avfallsentreprenörer som sköter avfallshanteringen i centrumanläggningarna är det oftast okunskap och en stor omsättning av butikspersonal som gör att brister och felsortering sker bland de anställda som ska sortera rätt.

Centrumanläggningarnas avfallsstationer får besök vartannat år av miljöförvaltningen och överlag sköts de bra.

Miljöstation Hallgränd är en liten anläggning som tar emot avfall från de verksamheter som i Slakthusområdet hyr lokaler av staden. Miljöstationen drivs av fastighetskontoret. Anläggningen tar emot både farligt och icke farligt avfall och har bl.a. ökat livsmedelsindustriernas återvinning av organiskt avfall till biogas.

Hantering av metallskrot och skrotbilar

Lantz Järn & Metall är en tillståndsprovad metallskrot i Västberga industriområde. Bolaget har sedan flera år arbetat med att minska verksamhetens påverkan på dagvattnet som leds till Årstaviken. Dagvattenbrunnarna är antingen anslutna till oljeavskiljare eller försedda med reningsfilter. Dagvattnet från den fastighet där skrot sorteras renas i en anläggning som installerades under 2010. Provtagning ska enligt kontrollprogrammet göras två gånger per år i samband med nederbörd. Bolaget har arbetat med justeringar av reningsanläggningen för att uppnå bättre resultat. Bolaget har nu installerat två anläggningar för rening av de dagvattenströmmar som är mest förorenade. Bolaget arbetar med att förbättra sin egenkontroll. Under 2018 lät bolaget en konsult utföra en periodisk besiktning. Inga allvarliga brister påtalades.

Lantz Järn & Metall i Västberga

Allåtervinning, Spånga är en metallskrot i Lunda industriområde som fick tillstånd för verksamheten 2013. Det mesta av hanteringen sker inomhus men en viss hantering sker även utomhus. Dagvattnet går till Bällstaån. Dagvattnet passerar filter i dagvattenbrunnarna och en oljeavskiljare. På grund av återkommande höga halter av förorenande ämnen i utgående vatten har bolaget under 2015 installerat en filterbrunn efter befintlig slam-/oljeavskiljare. Filterbrunnen har minskat metallutsläppen med 75-99 %. Även olje-, PCB- och PAH-halterna är låga. Rapporten påpekar dock att prov-

tagningen är gjord som stickprov och utförd strax efter tömning av oljeavskiljaren och byte av filter. Provtagningen har fortsatt under 2018. Det har fortfarande varit problem med alltför höga metallhalter i utgående vatten. Allåtervinning har på prov installerat ett extra reningssteg. Egenkontrollen är god.

Allåtervinning, Bromma är ett anmälningspliktigt mellanlager för metallskrot i Ulvsunda industriområde. Metaller transporteras till anläggningen i Lunda för vidare hantering. Verksamheten, som anmäldes 2012, bedrivs helt och hållet inomhus. Verksamheten har besökts under 2018. Verksamheten är välskött och miljöförvaltningen hade inga anmärkningar.

Allåtervinning, Högdalen är ett anmälningspliktigt mellanlager för metallskrot som startade 2015. Verksamheten har besökts under 2018. Verksamheten är välskött och miljöförvaltningen hade inga anmärkningar.

Svanljungs skrot var en mindre anmälningspliktig metallskrot i Snösättra industriområde. Det mesta av verksamheten bedrevs utomhus men viss lagring skedde under tak. Under 2018 avslutades verksamheten.

Trafikkontorets Biluppställningsplats i Lunda industriområde innefattar en mottagnings- och lagringsplats för felparkerade och uttjänta bilar. Här mellanlagras bilar för hämtning av ägaren eller för vidare transport till skrotningsanläggning. Den nya delen av anläggningen har en modern dagvattenhantering. Den äldre delen av biluppställningsplatsen för uttjänta bilar har brister med troligt läckage av föroreningar till dagvattnet. Anmodan till vattenprovtagning planeras.

Trafikkontorets biluppställningsplats i Lunda

Hantering av returpapper och returplast

Veolia Recycling Solutions Sweden AB har två tillståndsprövade anläggningar i Stockholm. En anläggning ligger i Lunda industriområde och den andra i Västberga industriområde. Verksamheterna samlar in, sorterar och balar returpapper och plast. Avfallet som kommer in på anläggningarna tippas för manuell sortering och kvalitetsbedöms innan vidare hantering och balning. Insamling sker även av glas, träpallar, järn- och metallsrot. Elavfall, ljuskällor, batterier och kylmöbler samlas in och lagras innan vidare transport och hantering på annan anläggning.

Vitt kontorspapper till materialåtervinning.

Hantering av metall, papper och plast sker på uppdrag av Förpacknings- & Tidningsinsamlingen (FTI). Anläggningen i Lunda har även sekretessbehandling av papper, hårddiskar och textil. All hantering av avfall sker inomhus på båda anläggningarna.

Metallkonserver lagras i väntan på att skickas som fraggskrot.

Energikartläggning har utförts på båda anläggningarna under året.

Det har resulterat i några mindre, energibesparande åtgärder eftersom företaget prioriterat större anläggningar i andra delar av landet. I Västberga tillämpas möjligheten att lasta ut och frakta på järnväg för att minimera antalet vägtransporter och på så sätt minska miljöbelastningen i denna annars transportintensiva verksamhet. Anläggningen i Lunda har haft ett klagomål gällande nedskräpning under året. Personalen försöker dock rondera anläggningen varje dag för att plocka eventuellt skräp. För övrigt är båda anläggningarna välskötta utan noterade brister.

Stena Recycling AB ligger i utkanten av Älvsjö industriområde. Företaget hanterar returpapper, kartong och plast, metall, organiskt material, trä och bygg- och rivningsavfall. Inget farligt avfall tas emot men ibland kommer detta avfall in ändå till anläggningen då det ligger uppblandat med det övriga avfallet. En del av lagringen sker utomhus medan sortering och balning sker inomhus. Verksamheten bedrivs på ett ganska begränsat utrymme. Verksamhetens försök att övergå till HVO (Hydrotreated Vegetable Oil) i arbetsmaskinerna har avbrutits då leverantören inte kunde garantera att bränslet var palmoljefritt. AdBlue¹ tillsätts dock i maskinerna. Verksamheten har köpt in en matta att täcka dagvattenbrunnen med för att förhindra utsläpp vid tankning på gården. Verksamheten är välskött och vid den årliga inspektionen framfördes inga anmärkningar.

Lunda Kretsloppsanläggning i Lunda industriområde drivs av Ragn-Sells. Verksamheten har tillstånd för sortering och omlastning av industri-, bygg- och handelsavfall samt grovavfall från hushåll.

---

¹ Adblue, formellt AdBlue, är produktnamnet på en vätska innehållande vatten och urea som allt oftare används till moderna dieselmotorer för att minska utsläppen av skadliga kväveoxider till de allt lägre nivåer som dikteras i lagkraven för utsläpp från fordon och motorer.

Balat material i väntan på transport till bruk.

Företaget sorterar och balar olika material varav mest mjukplast, papper, reklam, wellpapp och kartong. Även metall, hårdplast och glas omlastas på anläggningen. Sortering och balning sker inomhus och lagring utomhus. De mer nederbörds känsliga fraktionerna som tidningar, kontorspapper och reklampapper lagras utomhus i tält.

I stort sett allt inkommande avfall sorteras för materialåtervinning, en mycket liten rest går till förbränning eller deponering. De olika balade avfallsfraktionerna skickas till olika bruk i landet men viss del exporteras också. Verksamheten upplever att marknaden för plast och wellpapp har förändrats och att det är svårare att hitta avsättning för dessa fraktioner. Miljöförvaltningen bedömer att anläggningen är välskött.

Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall

NCC Recycling Akalla är en anläggning för lagring och omlastning av sorterade fraktioner av bygg- och rivningsavfall och sortering av osorterat bygg- och rivningsavfall. Verksamheten bedrivs inomhus i en stor tälthall. Anläggningen anmälde 2015. Miljöförvaltningen besökte verksamheten i maj 2018 och hade då inte några önskemål om förändringar av verksamheten. Miljöförvaltningen påtalade behovet av komplettering av kemikalieförteckningen och riskbedömningen.

Suez i Högdalen, är en återvinningsanläggning som hanterar stora mängder avfall. Anläggningen sorterar och förbehandlar bygg- och rivningsavfall och mellanlagrar glas, plast, metall, kartong och elek-

tronik. Suez har även en mindre bilverkstad.

Suez har inte infört någon effektiv åtgärd för att minska dammspridningen till omgivningen. Även reningen av dagvattnet från anläggningen har uppvisat brister. Utredning pågår.

Stena Recycling AB startade 2012 i Enskede och är en anmälningspliktig mottagning av metallskrot och bygg- och rivningsavfall. Mottagningen av skrotbilar på uppdrag av Bromma & Botkyrka Bilskrot har upphört. Bolaget tar emot metaller som tidigare lämnades till Svanljungs skrot. Alla dagvattenbrunnar är försedda med filter. Verksamheten besöktes 2018 och miljöförvaltningen hade inga anmärkningar.

Mellanlagring och behandling av elavfall

Eko-Service Skandinavien AB i Lövsta industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hanterar kasserade kylmöbler och bygg- och rivningsavfall med CFC. Det pågår kontinuerligt förbättringar av såväl utrustning som personalens kunskaper. 2017 avslog miljöprövningsdelegationen bolagets ansökan om utökad verksamhet vilket bolaget överklagade till mark- och miljödomstolen. Bolaget ville kunna hantera elskrot och bygg- och rivningsavfall och även ta emot farligt avfall från mindre företag. Skälet till att ansökan avslogs var att verksamheten är lokaliserad inom den sekundära skyddszone för östra Mälarens vattenskyddsområde. Mark- och miljödomstolen har i dom den 2 november 2018 avslagit överklagandet med hänvisning till vattentäktens stora betydelse för allmänheten. Domen har överklagats och handläggs för närvarande vid Mark- och miljööverdomstolen (prövningstillstånd har meddelats). Vid besöket 2018 hade miljöförvaltningen anmärkningar på förvaringen av avfallsolja och lysrör samt önskemål om förbättringar av egenkontrollen.

Kuusakoski i Bromstens industriområde förbehandlar elavfall. Verksamheten är anmälningspliktig. Bolaget har under åren vidtagit flera förbättringsåtgärder såsom att nederbördsskydda avfallet mer effektivt. Bolaget har under 2015 också installerat en reningsanläggning för dagvattnet och provtagning sker liksom intrimning av reningsutrustningen. Intrimningen och fortsatt provtagning har skett under 2018. Ytterligare åtgärder kan komma behövas för att föroreningshalterna i dagvattnet ska nå acceptabla nivåer. Dagvattnet leds till Ballstaån som är en av de mest förorenade vattenförekomsterna i Stockholm och som det tagits fram ett åtgärdsprogram för.

H Andersson Recycling lagrar sedan 2013 elavfall på Herrestagränd i Högdalens industriområde. Verksamheten besöktes 2017 och bolaget hade då vidtagit förbättringar av egenkontrollen sedan besöket 2016.

Veolia Recycling Solutions Sweden AB mellanlagrar elavfall, batterier, lysrör och andra ljuskällor och färgrester som hämtas från grovsoprum på uppdrag av Stockholms kommun. 2018 slutade bolagets mekaniker. Biltvätt och underhåll av containrar sköts nu av en hyresgäst. Reningsanläggningen för biltvätten och service på den, tömning av tankar samt kontroll att det ser städat ut kommer ligga fortfarande på Veolia. Veolia Recycling har bara två kemikalier på platsen som hör reningsanläggningen till. Hela verkstadsdelen är urstädad och tömd på "bra att ha-prylar".

Masshantering

För att uppgrävda jord- och schaktmassor, uppbruten asfalt och betong ska kunna materialåtervinnas krävs det lämpliga platser för lagring, sortering, siktning och ibland även krossning. Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende.

Peab Fruängen på Vantörsvägen ligger nära bostäder och under halkbekämpningsperioden har buller tidigare förekommit nattetid. 2018 har inga klagomål inkommit gällande verksamheten.

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden. 2018 startade exploateringskontoret masshanteringen i masslogistikcentret. Massor från exploateringen av Norra Djurgårdsstaden sikts inne i en hall för att så mycket som möjligt ska återvinnas inom projektet och så lite som möjligt ska behöva deponeras. Verksamheten bedrivs nu med anmälningspliktig omfattning. Exploateringskontoret har påbörjat en tillståndsprovning för att kunna hantera även massor

klassade som farligt avfall och kunna transportera de massor som ska till deponi med båt från hamnens kaj. Etableringen har kritiserats av närboende men miljöförvaltningen har ännu inte fått in några klagomål på buller eller damning.

Stockholm Entreprenads ballastterminal ligger vid Magelungsvägen och besöktes 2016. Anläggningen hanterar främst rena naturmaterial. Mindre mängder schaktmassor med halter som understiger halterna för känslig markanvändning kan mellanlagras. De transporteras sedan till en mottagare av schaktmassor. Verksamheten besöktes inte 2018.

Ulvsunda mellanlager där SVOA lagrar schaktmassor ligger i närheten av sitt huvudkontor. I slutet 2017 anmälde bolaget flytt av verksamheten till en annan tomt i området. Miljöförvaltningen besökte verksamheten 2018. Förvaltningen hade inga anmärkningar på verksamheten.

Hantering av avfall från gaturenhållning

Snöplatser – En beredskap för stora mängder snö måste finnas i staden och miljöförvaltningen har liksom tidigare deltagit i samverkansgruppen mellan stadens förvaltningar för att finna landdepåer för snö.

Snöupplag i Räcksta 2013

Flera av de viktigaste platserna för uppläggning av snö kommer inom de närmaste åren vara bebyggda och alternativa platser eller lösningar saknas. Det blev under 2018 ett år med måttliga mängder snö.

Snödumpning - Trafikkontoret har dispens från förbudet att dumpa avfall i vattenområde. Dispensen medger tippning av 800 000 m³ snö per år i vattenförekomsterna Mälaren-Riddarfjärden (Norr Mälärstrand), Strömmen (Stadsgården, Blasieholmen) samt Lilla Värtan (Värtan) fram till 2021-11-02. Under vintersäsongen

2017/2018 har 79 300 m³ snö tippats vid de fyra tipplatserna. Inom ramen för kontrollprogrammet, har provtagning och analys av snö, ytvatten och sediment utförts. Miljöförvaltningen har inspekterat tipplatserna och påtalat brister samt att de nedtecknade rutinerna inte i alla delar stämmer med hur verksamheten bedrivs.

Rening av snö – smältning med hjälp av värmen i returvattnet i Stockholm Exergis fjärrvärmenät i kombination med filtrering/rening skulle kunna vara ett sätt att hantera snömassor och minska behovet av dumpning i vatten och uppläggning på land enligt företaget Snöteknik. Företaget har dock haft svårt att hitta en plats i Stockholm för att testa detta. 2017 anmälde bolaget en försöksverksamhet på trafikkontorets upplagsplats i Högdalen. Miljöförvaltningen skrev ett beslut med anledning av anmälan och framförde där synpunkter på hur anläggningen ska skötas.

Snöteknik har fått ett bidrag från Naturvårdsverket som möjliggör att en oberoende konsultbyrå tar prover och utvärderar anläggningen. Bolaget planerar därför att utöka testverksamheten i Högdalen från den 1 september 2019 till den 1 april 2020.

Sopsand – Det finns ett antal platser för mellanlagring av sopsand och annat avfall som uppkommer i samband med gatuhållning. Större lager av sopsand hanteras som anmälningspliktig verksamhet. Sopsanden kan sållas och användas för anläggningsändamål eller som ny sandningssand.

Elektravägen april 2019 innan slutförd gatusopning

Ris och kvistar – Skarpnäcks stadsdelsförvaltning hanterar ris och kvistar från skötsel av grönområden vid Gudöbroleden i Skrubba. Miljöförvaltningen besökte platsen i oktober 2018. Området såg välstädat och snyggt ut. Miljöförvaltningen föreslog att flisat och oflisat material skulle flyttas något längre från trädridån för att minska risken för att en eventuell brand i materialet sprider sig.

Bite Mark och anläggning har en motsvarande verksamhet vid Gustav den III:s väg i Bromma. Miljöförvaltningen besökte verksamheten i september 2018. Miljöförvaltningen hade synpunkter på skyltning och städning.

Komposteringsanläggningar

Skogskyrkogården har en anmälningspliktig komposteringsanläggning för trädgårdsavfall. Anläggningen har under 2018 haft ett klagomål. Verksamheten för dialog med den klagande och tittar på åtgärder. Information sker alltid i samband med vändning av komposten som sker två gånger per år. För att förhindra lukt från komposten används inte gödsel och mängden gräsklipp har minskats.

Det sker inte heller någon flisning vid verksamheten eftersom det tidigare orsakat en del bullerstörningar. Förvaring av kemikalier som används och det avfall som uppkommer vid skötsel av grönytor förvaras i Eco Simplex-skåp. Containern för elavfall är nederbörds-skyddad. Allt lakvatten från kompostytan går till spillvattennätet och vidare till Henriksdals reningsverk. Under året har anläggningens nya bevattningssystem satts i drift. Det nya systemet kommer möjliggöra mätning av vattenanvändning och ge en mer yteffektiv vattning.

Djurgården Fisksjöäng Här finns idag en anläggning för kompostering av mindre mängder hästgödsel. Djurgårdsförvaltningen har tillstånd att kompostera större mängder, 3 000 ton, hästgödsel per år. Denna kompostering kommer huvudsakligen att ske i en sluten trumma. Byggnation och installering av den nya trumman på anläggningen har försenats. Verksamheten har dock tagit fram ett kontrollprogram som beskriver villkorsuppfyllnad och drift. Inga klagomål har inkommit under 2018.

Rosendal har en mindre, anmälningspliktig kompost. Här komposterar trädgårdsavfall och komposterat matavfall som uppkommer i den egna anläggningen. Detta blandas med gödsel, i huvudsak hästgödsel, från Skansen. Färdig kompost används för olika ändamål i den egna anläggningen. Förvaltningen bedömer att komposten är välskött och att ingen risk för utläckage av näringsämnen till Saltsjön finns.

Lager för farligt avfall

Sweden Recycling AB i Lunda industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hämtar och lagrar farligt och återvinningsbart avfall från tandvårdskliniker i Sverige. Det farliga avfallet som mellanlagras består främst av utbytta amalgamavskiljare, silar, sugslangar från tandläkarstolar, utdragna tänder med amalgamfyllningar, stickande/skärande avfall, fixerings- och framkallningslösningar och småkemikalier. Verksamheten säljer och monterar även amalgamavskiljare och utför vattenprover till dentalklinikerna. Avfallet transporteras med egna fordon till lagret i Växjö. I Växjö lagras avfallet i väntan på vidare transport till Tyskland där systerbolaget hanterar och behandlar det farliga avfallet. Vid saneringar hos dentalkliniker transporteras rör, slam och spolvatten direkt till anläggningen i Växjö. All lagring sker inomhus där avfallet förvaras i slutna behållare. Miljöförvaltningen hade inga anmärkningar vid tillsynsbesöket 2018.

Infratek Sverige utför arbeten åt Ellevio. Serviceteknikerna kan lämna farligt avfall som uppkommer i verksamheten på Elektra vägen och Strömsätravägen. Verksamheterna besöktes senast 2016. Miljöförvaltningen ansåg att verksamheterna var välskötta och hade inga önskemål om åtgärder. Verksamheterna besöktes inte under 2018.

Suez Recycling AB har uppdrag från Stockholms Hamn AB att ta hand om avfall som uppkommer hos hyresgästerna i Frihamnen. Verksamheten besöktes senast 2016. Miljöförvaltningen ansåg att verksamheten var välskött. Verksamheten besöktes inte under 2018.